

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. V. De remiſſione venialium ex opere operato.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

etsi enim omnia ab eo remitti non possint, potest tamen quodvis, quod sufficit: sicut non propterea ignis frustra habet virtutem ad omnes formas ignis, vel calores in nostrâ materiâ receptibiles, licet omnes nunquam possit producere, cum sint infinite; sufficit enim quod quavis ex iis formis, aut quemlibet calorem possit producere, Deo ad individuationem ibi determinante in productione, sicut hic in remissione.

SECTIO QUINTA.

De remissione venialium ex opere operato.

I. Peccata venialia dupliciter remitti dicuntur ex opere operato.

II. Per aliqua saltem Sacramenta peccata venialia tolluntur ex opere operato.

DUPPLICITER ex opere operato dicuntur à Theologis venialia tolli: primò & præcipuè per Sacramenta, secundò per Sacramentalia, quæ sunt actiones quædam & cæremoniæ sacræ ab Ecclesiâ ad hoc & alia munera usurpata.

Dico primò: Venialia tolluntur ex opere operato per Sacramenta, saltem aliqua: de Baptismo non est dubium, cum Concilium Florentinum, & Tridentinum dicant effectum Baptismi esse remissionem omnis culpæ & pœnæ. De Pœnitentiâ idem docet Concilium Tridentinum sessione 14. cap. quinto, ubi etsi doceat, citra peccatum reticere in confessione posse peccata venialia, ait tamen illa esse materiam illius sufficientem, & utiliter in confessione aperiri. Præterea de Extremâ-Unctione idem communiter docent Theologi ob illud Jacobi quinto, ubi de Extremâ-Unctione dicitur: *Et si in peccatis fuerit dimittentur ei*: & Concilium Tridentinum sess. 14. capite & canone secundo de Extremâ-Unctione ait, illius effectum esse remittere peccata, quæ licet multi & probabiliter intelligant de mortalibus, quæ simpliciter per peccata intelliguntur, imò Bellarminus de Extremâ-Unctione capite octavo dicat improbabiliter restringi ad sola venialia, nec esse tutum, tum ratione formæ, *Quicquid deliquisti*, tum quia Sanctus Jacobus dicit: *Si in peccatis fuerit dimittentur ei*, cum tamen sine peccatis venialibus vix ullus sit, dicente eodem Apostolo: *In multis offendimus omnes*; nil tamen obstat quominus ad venialia etiam hæc extendi possint. Unde per reliquias peccatorum, quas tolli docet per hoc Sacramentum Concilium Tridentinum capite secundo citato, ait Bellarminus capite illo octavo, & alii intelligi peccata, sive mortalia, quæ simpliciter talia nuncupantur, sive venialia.

III. Eucharistiâ etiam peccata venialia remittere constat esse Dotorum sententia.

De Eucharistiâ similiter asserunt Theologi cum Sancto Thoma eam remittere venialia, & habetur in Concilio Tridentino sessione decimâ tertiâ, capite secundo: canone etiam quinto damnat eos, qui dicunt, vel unicum vel præcipuum fructum Eucharistiæ esse remissionem peccatorum: quâ auctoritate licet aliqui, & meritò, sicut etiam illâ proximè allatâ de Extremâ-Unctione utantur ad probandum Sacramenta vivorum aliquando per accidens remittere peccata mortalia & conferre primam gratiam, cum per peccata simpliciter plerumque intelligantur mortalia, non tamen est cur illa non intelligantur etiam de venialibus, dicente Sancto Joanne Epistolâ primâ, capite primo: *Si dixerimus, quoniam peccatum non habemus, &c.* & statim post subdit: *Si confiteamur peccata nostra, fidelis est & justus, &c.* quæ juxta Sanctum Augustinum &

alios intelliguntur etiam de venialibus.

De Confirmatione, Ordine, & Matrimonio major est difficultas, unde Soto, & alii nonnulli negant hæc iis inesse vim, ut tollant venialia. Communis tamen sententia affirmat, quam factis insinuat Sanctus Thomas hic, quæst. 87. articulo tertio, corpore. Ratio autem congrua hujus rei adduci potest, quia singula Sacramenta ordinantur ad sanctificandum hominem in ordine ad aliquem finem particularem, ad quem etiam specialia auxilia fini illi proportionata conferunt; cum ergo aliqua peccata venialia fini illi peculiariter opponantur, eumque impediunt, sicut Sacramenta media ad finem illum obtinendum subministrabant, ita & impedimenta quæ illius consecutioni officiant, tollunt.

Circa dispositionem ad remissionem venialium requisitam, licet Suarez, Henriquez, & alii nonnulli dicant sufficere, ut quis non habeat actualem illorum complacentiam ad hoc ut remittantur in Sacramento; verius tamen est, quod diximus sessione primâ, nullum unquam peccatum veniale, saltem in hac vitâ, sine dolore seu pœnitentiâ, saltem virtuali remitti: si enim in pœnitentiâ, ut remittantur venialia, requiratur dolor cum judicialiter in eâ remittantur, certè non apparet ratio, cur minor dispositio requiratur in aliis Sacramentis, cum Pœnitentiâ peculiariter ad eorum remissionem ordinetur.

Omnia ergo peccata venialia, quæ quis cum illorum dolore, etiam minimo confuetur, delentur per hoc Sacramentum: ea verò quæ non subjiciuntur clavibus, & consequenter judicialiter non remittuntur, quia non aperiuntur in confessione, non tolluntur semper omnia, sed plura vel pauciora pro diversitate doloris ac dispositionis, Deo in particulari determinante, quæ hic & nunc sint remittenda, si sint multa, sicut gratia & alii effectus Sacramentales juxta eandem dispositionem semper conferuntur. Unde Sacramentum Pœnitentiæ dupliciter tollit peccata venialia, primò formaliter & directè, quatenus sunt illius materia; secundò materialiter, quatenus scilicet Sacramentum Pœnitentiæ, cum sit Sacramentum, convenit cum aliis Sacramentis, quorum etiam effectus unus inter alios est, remittere peccata venialia, ut diximus. Quando verò quis, etiam cum dolore de omnibus venialibus accedit ad aliquod ex Sacramentis vivorum, non remittuntur semper omnia, Extremam unctionem excipio, quæ ad delenda peccata venialia specialiter instituta est, ut diximus, & mihi non improbable videtur de Eucharistiâ, cujus summæ dignitati & excellentiæ hoc specialiter tribuendum videtur.

Nec refert si quis arguat, mortalia omnia remittuntur in Sacramento Pœnitentiæ, etiam si quis multorum obliviscatur, & consequenter non subjiciat clavibus, ergo & venialia omnia; licet aliqua solum clavibus subjiciantur: item quodvis Sacramentum vivorum per accidens tollit omnia mortalia, ergo & venialia. Negatur enim utraque consequentia: ratio disparitatis est necessaria connexio remissionis unius peccati mortalis pro hoc statu cum remissione alterius, ob gratiam sine qua nullum remittitur, cum ergo hæc Sacramenta, ubi non inveniunt obicem, conferant gratiam, consequenter tollunt omnia mortalia peccata, at verò inter venialia in remissione non est illa necessaria connexio, cum nullam oppositionem habeant cum gratiâ.

Quoad

IV. Confirmatio etiam, Ordo, & Matrimonium tollere peccata venialia, communis est Theologorum sententia.

V. Quamvis dispositio ad venialium per hæc Sacramenta remissionem sit necessaria.

VI. Peccata omnia venialia, quæ quis cum minimo etiam dolore confuetur, tolluntur per Sacramentum Pœnitentiæ.

VII. Obicem mortalia omnia remittuntur in Sacramento Pœnitentiæ, ergo omnia venialia.

VIII.
Duo sunt
Sacramen-
talium ge-
nera.

Quo ad secundum de Sacramentalibus, notandum illa esse in duplici differentiâ; quædam enim, quæ maximè propriè dicuntur Sacramentalia, quia ab Ecclesiâ in Sacramentorum administratione adhiberi solent, ut Exorcismus, unctio in vertice, &c. habent verum aliquem effectum, ut notat Sanctus Thomas tertiâ parte, quæstione septuagesimâ primâ, articulo tertio, nam per Exorcismum in Baptismo adhiberi solitum pellitur, inquit, potestas dæmonis, aperiuntur aures Catechumeni ad audiendum Evangelium, &c. Unde etiam, ut ait Sanctus Augustinus: *Exsufflantur & exorcizantur parvuli, ut pellatur ab eis dæmonis potestas inimica.* Aliæ verò etiam Ecclesiæ ceremoniæ vocantur Sacramentalia, licet non semper, aut non solum in Sacramentorum usu adhiberi soleant, ut oratio Dominica, confessio generalis, quæ in Missâ adhiberi solet, benedictio Episcopalis, unctio pectoris, aqua benedicta, panis benedictus, unctioes quædam, oratio in Ecclesiâ consecrata, eleemosyna.

IX.
Prædicta
Sacramen-
talium quin-
que effectus
fortiuntur.

Hæc & præcedentia, licet gratiam non conferant, quinque tamen præcipuè effectus, non omnia omnes, sed singula singulos aut plures fortiuntur. Primus effectus est remissio peccati venialis: secundus excitatio motus alicujus pii: tertius remissio peenæ temporalis: quartus repressio dæmonis: quintus operatio sanitatis. Difficultas autem in præsentem solum procedit de primo effectû, & quærimus utrùm illa ex his Sacramentalibus, præcipuè aqua benedicta, cui præ cæteris tribui hic effectus solet, remittat immediatè peccata venialia, an tantum excitando motum aliquem pium, ad hunc effectum conducentem?

X.
Probabile
videtur hæc
Sacramen-
talium, præci-
puè aquam
benedictam,
habere vim
tollendi pec-
cata venia-
lia.

Dico itaque secundò: Mihi hæc in re probabile videtur, quod docet Bellarminus lib. secundo de Sacramentis in genere, Valentia, Sotus, Henriquez, & alii, Sacramentalia, saltem aliqua, in primis verò aquam benedictam, ex precibus Ecclesiæ in eorum benedictione adhiberi solitis, habere vim, saltem per modum impetrationis (id est non certâ lege, & infallibiliter, sicut nec infallibiliter Exorcismi Ecclesiæ habent, ut dæmonem expellant) ad remittenda peccata venialia. Probatur primò ex Alexandro primo, capite Aquam de consecratione, ubi sic habet: *Aqua sale aspersa divinis precibus sacra, populum sanctificat & mundat: & paulò post: Sal divinis precibus sacratu conquinatos sanctificat, mundat, purgat, &c.* qui modi loquendi plus innuere solent quàm piorum motuum excitationem. Item Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 5. dicit multis aliis modis, quàm per Sacramentum Pœnitentiæ tolli peccata venialia, ubi loquitur de remediis ordinariis & immediatis, nam multa alia remedia mediata suppetunt in Ecclesiâ pro remissione mortalium.

XI.
Probabile
nihilominus
est, pium a-
liquem mo-
tum hic sal-
tem conco-
mitanter
requiri.

Probabile tamen est, saltem concomitanter requiri pium aliquem motum ad hoc, ut Sacramentalia hunc effectum operentur, qualis est actualis reverentia in Deum, aut aliud hujusmodi, & quod aliqua saltem peccatorum retractatio præcesserit, per quod salvatur nunquam remitti veniale peccatum sine aliqua gratiæ infusione: minor tamen dispositio cum his Sacramentalibus sufficere ad venialium remissionem, quàm sine illis, quo modo explicari potest Sanctus Thomas hic, quæst. 87. art. tertio, dum dicit Sacramentalia, peccata remittere excitando bonum aliquem motum.

R. P. Comptoni Theol. Schol. Tom. II.

Dices: Non habet Ecclesia auctoritatem remittendi peccata venialia immediatè; ergo non potest instituire hujusmodi remedia, quibus illa tollat. Contra, quare non æquè per modum impetrationis poterit Ecclesia obtinere immediatè remissionem peccati alicujus venialis, ac infusionem immediatam pium alicujus motus; certè major videtur ratio alterius quàm hujus, cum orationes Ecclesiæ in illarum rerum benedictionibus eò videantur tendere, & diriguntur enim ad Deum, ut per res illas consecratas dignetur homines mundare, sanctificare, &c. quæ directè & propriè sonant fordium ablationem.

XII.
Nulla appa-
ret ratio,
cur non agn-
pessit Eccl-
sia institu-
re remedia
ad tollenda
peccata ven-
ialia, at-
que ad infu-
sionem ali-
cujus pii
motus.

SECTIO SEXTA.

An sit possibilis forma physicè expellens peccata venialia.

Hæc quæstio procedit in illâ suppositione, quod scilicet dari possit forma physica habens repugnantiam cum mortali, qualem multi statuunt gratiam habitualem & unionem hypostaticam respectu peccati mortalis: quo in præsentem admisso, quærimus, an dari possit forma aliqua physica, quæ talem habeat oppositionem cum uno vel omnibus venialibus, qualem gratia & unio hypostatica in hac sententia habent cum mortalibus.

I.
Supponit
quæstio pos-
sibile esse
formam phy-
sicam repug-
nantem for-
mæ mortali.

Dico primò: De facto dantur formæ aliquæ physicè impossibiles cum omni peccato veniali. Probatur: In primis enim unio hypostatica nullum secum patitur, non mortale tantum, sed nec veniale peccatum, cum sit sanctitas perfectissima, & quæ major excogitari rationabiliter non possit. Deinde idem docent Theologi de visione beatificâ, quam ita sanctificare asserunt, ut nullam secum maculam, etiam levem patiatur, quod etiam dicitur de amore Dei in patriâ.

II.
Unio hypo-
statica cum
omni pecca-
to veniali
est physicè
impossibi-
lis.

Dico secundò: Non implicat forma aliqua, seu qualitas, quæ animam informando petat destructionem unius peccati venialis, & non alterius, saltem specie distincti, quæ pugnet cum mendacio levi exempli gratiâ, & non cum vanâ gloriâ, ita recentiores aliqui, & in particulari P. Herice primâ parte, disp. 17. cap. secundo, hoc tribuens actioni diversæ, quæ gratiâ producitur, unde ait eandem numero gratiam aliâ & aliâ actione productam, habere oppositionem cum uno peccato veniali, non alio, non quidem ratione termini producti; hic enim idem numero esse potest, nempe eadem gratia, sed ratione principii, Dei scilicet volentis hoc peccatum remittere, non aliud specie distinctum; ac proinde voluntas Dei remittendi unum peccatum est specie, saltem virtualiter, diversa à voluntate remittendi aliud; cum itaque, inquit ipse, juxta communem Philosophorum doctrinam actio respiciat & terminum, quem producit, & principium, à quo procedit, ad variationem specificam actionis sufficit variatio specifica vel unius vel alterius, cum ad utrumque referatur essentialiter.

III.
Non repug-
nat forma,
quæ infor-
mando ani-
mam, unius
peccati ven-
ialis des-
tructionem
petat, non
alterius.

Hoc ulterius mihi videtur explicari posse secundum communem sententiam Philosophorum, qui actionem qua producitur ubicatio Leodien-
sis exempli gratiâ, dicunt essentialiter esse affixam Leodio, & habere essentialem oppositionem cum

IV.
Hoc non in-
eodem ex-
plicari potest
per actionem
productivâ
ubicationis.